

Preek over Kol.4:5-6

- Schildwolde, 13 juli 2014
- Kees van Dusseldorp

Votum en groet

Opw.462

Wetslezing

Ps.40:3,4

Gebed

Lezen: Kol.4:2-18

Jes.56:1-8

Jak.3:13-18

Ld.32:1,5

Preek: Kol.4:5-6

Ps.97:3,4,5

Gebed

Ld.301:1,2

Zegen

Gemeente van Christus,

** buitenstaanders?!

De kinderen weten wel wat een woordspin is. Je zet een woord midden op het bord en zet er een cirkel omheen. Daarna mag iedereen roepen wat hij of zij bedenkt bij dat woord. Positieve of negatieve gedachten, die je met een lijntje verbindt aan het woord in het midden. En je gaat net zo lang door tot het bord vol is. Dan lijkt het op een spin.

In gedachten wil ik graag zo'n woordspin maken met het woord dat Paulus gebruikt: 'buitenstaanders'. Wat roept dat woord bij je op? Wat zou je daarbij zeggen? Alleen het woord 'buitenstaanders'.

Ik vermoed dat de meeste gedachten niet direct positief zijn. Dat is tenminste mijn conclusie als ik een beetje rondneus op internet, luister naar reacties van mensen en er zelf over nadenk. Laat ik daar iets van doorgeven.

Het woord 'buitenstaander' roept afstand op, zegt de een. Je staat buiten de kring, je maakt er geen deel van uit. Het is een negatieve aanduiding, net zo goed als het woord 'on-gelovig' of 'niet-christen'. Jij hoort er niet bij. En dat gevoel hebben veel mensen buiten de kerk toch al snel.

Het woord 'buitenstaander' is veel te zwart-wit, zegt een ander. Zo duidelijk ligt de grens toch niet. Kerkleden hebben ook hun twijfels en onzekerheden. En niet-kerkleden hebben ook hun zoektocht naar God. Wanneer sta je erbuiten, wanneer sta je erbinnen? Dat ligt veel meer door elkaar heen.

Het woord 'buitenstaander' raakt aan een hoofdpijndossier van de kerk, zegt een derde. Want dan gaat het om evangelisatie en daar voelen we ons verlegen mee. We zouden wel meer willen, maar weten niet hoe. Of we voelen ons opgejaagd door mensen die steeds hameren op evangelisatie.

Het woord 'buitenstaander' is eigenlijk wel een mooie aftrap voor de komende vakantie-tijd, zegt een vierde. Op vakantie ontmoet je nieuwe mensen. Of beter gezegd: op vakantie zien onbekende mensen hoe jullie met elkaar omgaan, hoe je leeft en hoe je praat. Best goed om daar bij stilgezet te worden.

Zo heb ik een wat uitgebreide woordspin gemaakt. Het woord 'buitenstaander' roept verschillende reacties.

** je bent getuige van Christus

Als je er iets van de genoemde reacties herkent, dan betekent het in ieder geval dat het raakt aan je eigen leven. En dat zou mooi zijn. Want niet voor niets sluit Paulus met deze praktische aansporingen zijn brief af. Hij wijst je erop hoe je verbondenheid met Christus doorwerkt in de praktijk. Hoe je getuige van Christus bent.

Het is welgeteld mijn achtste preek over de brief aan de Kolossenzen. Normaal gesproken probeer ik een serie preken wat minder lang te maken. Om te voorkomen dat het

meer van hetzelfde wordt. Toch heb ik bij deze brief dat zelf helemaal niet gehad. En ik hoop dat dat voor u ook geldt. En zelfs in acht preken heb ik nog heel veel laten liggen. Maar het mooie is, dat je zo de lijn van de brief beter vasthoudt. De brief die de persoon van Jezus Christus centraal zet. Christus is Heer en Meester op aarde, en ook in ieders eigen leven. In alle wijsheden en theorieën van de wereld is het kennen van Christus het belangrijkste. In alle claims die mensen elkaar opleggen, benadrukt Paulus hoe belangrijk het is om je te oriënteren op wat boven is. En vervolgens wijst Paulus aan hoe de vrede van Christus een goede scheidsrechter is in alle relaties waarin mensen leven. En nu sluit hij zijn brief af door erop te wijzen hoe je als christen je moet gedragen tegenover buitenstaanders. Daar wordt het heel praktisch en raakt het aan je dagelijks

Met je verbondenheid aan Christus, ben je ook een getuige van Christus. Dat is geen keus, maar een feit. Hoe je het ook wendt of keert: je woorden en je daden zijn verbonden aan de Heer. Want Hij is je leven. Met dat je de ware betekenis van Gods genade begrijpt, sta je niet meer buiten, maar ben je binnen. En dat heeft gevolgen. Ook al heb je misschien best veel vragen. Weet je veel dingen niet zeker. En verschilt je gedrag niet meteen zo duidelijk van dat van ongelovigen. Toch is het verschil gemaakt. Je kent Christus. Je leven ligt Hem. Hij leeft in jou. Je bent een getuige van zijn werk.

** dat begint bij bidden

Voor ik iets zeg bij de uitwerking die Paulus geeft aan ons gedrag ten opzichte van buitenstaanders, wil ik eerst een stap terug doen. Omdat Paulus niet voor niets een aanloop neemt. 'Bid voor ons' schrijft hij aan de gemeente. En dan niet voor zijn persoonlijke omstandigheden, hoewel die niet heel prettig waren. Nee 'bid voor ons' voor de doorgaande verkondiging van het evangelie. Daar begint je bijdrage aan evangelisatiewerk en zending. Bij het gebed voor degenen die in dat werk voorop lopen. Die daartoe geroepen worden.

'Wil je voor me bidden?' Ons jaarthema van het afgelopen seizoen wordt door Paulus hier letterlijk gebruikt: 'Bid voor ons.' Maar dan toegespitst op het voorstellen van Jezus Christus. Op het vertellen van wie Hij is. Op het onthullen van het mysterie van Christus: dat God zondaren genadig is. Paulus is daartoe geroepen. Het is zijn levenstaak geworden. En hij vraagt om de voorbede van de gemeente.

Niet iedereen hoeft voorop te lopen in de verkondiging van het evangelie. Maar iedereen is wel geroepen tot voorbede daarvoor.

'Wil je voor me bidden?'. Dat mag iedereen van een broeder of zuster vragen. Voor je eigen persoonlijke omstandigheden. 'Bid voor ons met het oog op de verkondiging van Christus.' Dat is de vraag die Paulus ons stelt. Voor het werk dat mensen doen voor Christus. In evangelisatie, in pastoraat, in hulpverlening, in opvoeding, onderwijs of prediking. Mag ik het u vragen? Voor mijn werk en dat van mijn collega-predikanten. Voor de jongeren die in de zomer zich inzetten voor evangelisatieprojecten. Voor de bezoeken en gesprekken die ambtsdragers hebben. Voor alle mogelijkheden die er zijn om te spreken van Jezus Christus.

Je eerste betrokkenheid bij evangelisatie is die van voorbede. Of God woorden wil geven en deuren wil openen zodat mensen gewonnen worden voor Christus.

** gemeente is gebedsgemeenschap

Een mooie plant komt pas bloei, als hij in goede grond wordt gezet. Als dat niet het geval is, laat hij op een gegeven moment z'n blaadjes hangen en kwijnt hij weg. Zo is het ook met de voorbede. Voorbede komt pas tot bloei als die gedijen kan op de goede grond van een intensief gebedsleven. Waar Christus woont, ontstaat een biddende kerk. De gemeente van Christus is een gebedsgemeenschap. Anders sterft de voorbede af. En het leven vloeit uit de gemeente weg.

Misschien dacht je even: dat is gemakkelijk. Een preek over evangeliseren loopt uit op de roeping om te bidden. Dat gaf misschien opluchting: gelukkig, ik hoef niet zoveel, alleen maar te bidden. Misschien gaf dat ook irritatie: zo komen we er weer gemakkelijk vanaf. Maar ik geloof dat de beschrijving van de gemeente als gebedsgemeenschap nog niet zo gemakkelijk en vanzelfsprekend is. We hebben daar de handen vol aan. Om van je eigen leven een biddend leven te maken in de veelheid aan dingen die je bezig houden. Om van de gemeente een gebedsgemeenschap te maken. In alle ontmoetingen en vergaderingen die gemeenteleden met elkaar hebben.

Een gebedsgemeenschap. Dat betekent niet, dat we in de gemeente altijd en enkel bidden. Het betekent wel, dat het hart van de gemeente ligt in het samen bidden. Zoals ook het centrum van het geloof ligt in de vertrouwelijke omgang met de Vader. Wil je weten hoe het staat met iemands geloof, vraag dan naar zijn of haar gebedsleven. Daar worden de stormen van het leven hoorbaar in de relatie tot God. Daar hoor je de vreugden en zorgen van het geloof. Daar bespeur je de rijke en de magere perioden in het contact met God, de enthousiaste en de schrale tijden van je geloof.

Zo werkt het ook met de gemeente. De kwaliteit van de gemeente meet je met de thermometer van het gebed. In alle brieven van Paulus vind je een aansporing tot bidden. Het hoort bij de belangrijkste aandachtspunten van de apostel. 'Volhardt in het gebed. Bidt zonder ophouden. Laat alles bij God bekend worden.' Dat is niet alleen gericht op de individuele omgang met de Here, maar ook op het leven van de gemeente. De gemeente een gebedsgemeenschap. De kerk een bedehuis: daar wordt de naam des Heren aangeroepen. In en buiten de zondagse kerkdiensten.

Bij die aansporing tot bidden noemt Paulus drie kenmerken. A. Volhardend. Blijf bidden. Houd vol. Niet alleen als je er behoefte aan hebt. Maar als daad van gehoorzaamheid. B. Waakzaam. Houd je ogen open voor de wereld om je heen. Wees bedacht op de verleidingen van de duivel, op de risico's van sleur. Let op de komst van Christus. C. Dankbaar. Houd je ogen open voor de Heer. Prijs Hem voor alles wat je van Hem ontvangen hebt en voor wie Hij is. Volhardend, waarzaam en dankbaar. Ze doorbreken de cirkel waarin je alleen met jezelf bezig bent. Het zijn prikkels tegen oppervlakkigheid en sleur in je gebedsleven. Ze prikkelen de voorbede. Zo wordt de gemeente tot gebedsgemeenschap en de kerk tot een biddende kerk. Zo valt de oproep tot voorbede in goede grond.

** voorbede geeft kracht aan de prediking

'Bid voor ons'. In dat verzoek van Paulus aan de gemeente in Kolosse ligt een oproep voor ons. Bidt voor elkaar, juist het getuigen van Christus. Die voorbede komt alleen tot

bloei, als er sprake is van een biddende kerk. Een gebedsgemeenschap vormt de bedding voor gebedssteun. Paulus hecht aan die voorbede door de gemeente grote waarde.

Paulus is zijn brief begonnen met een opmerking over het gebed: 'Wij bidden onophoudelijk voor u'. En hij beëindigt zijn brief met een opmerking over het gebed: 'Bid ook voor ons.' Mooi hoe de hele brief zo omsloten is door de voorbede! Paulus verwacht veel van het gebed voor de doorgaande verkondiging.

Daar hebben mensen wel eens sceptische gedachten over. Wat voor waarde heeft het om te bidden voor een ander? Je doet het omdat het hoort, of omdat je wilt laten merken dat je met een ander meeleeft. Soms twijfel je al of de Heer luistert naar wat je voor jezelf vraagt. Heb je dan vertrouwen in voorbede voor een ander? En we zijn misschien wat huiverig voor de manier waarop in sommige christelijke groepen over het gebed wordt gesproken: alsof God in de strijd der geesten afhankelijk is van woorden en gebeden van mensen. Alsof je gebed moet organiseren om garanties te krijgen voor verhoring. Zo is het niet. En toch vraagt Paulus met nadruk om gebedssteun. Hij was ervan overtuigd dat hun gebed hem kon helpen. Als consequentie noemt hij zelfs: als u voor mij bidt, dan ben ik in staat om te spreken zoals ik moet spreken. Aan onze voorbede wordt meer kracht verleend, dan we meestal denken.

Calvijn merkt bij deze tekst op: 'Wie durft de voorbede van de gemeente nog te minachten, als Paulus openlijk zegt dat hij die nodig heeft?' God geeft niet zonder reden de opdracht dat wij voor elkaar bidden. Paulus heeft de voorbede nodig. Het gebed om een open deur. Zodat spreken over Christus niet alleen maar informatie-overdracht wordt, maar ook het leven verandert. Het gebed om de volledige onthulling van het mysterie van Christus. Zodat geen selectie van het evangelie wordt gebruikt, maar kennismaking plaatsvindt met de complete Christus. De voorbede van de gemeente geeft kracht aan de prediking. De voorbede van de gemeente geeft kracht aan het evangelisatie werk en het zendingswerk. Het besef dat er mensen bidden, geeft vrijmoedigheid en vertrouwen aan prediker en evangelist.

Het mooie van voorbede is, dat iedereen het kan doen. Niet alleen de sterke en gezonde gemeenteleden, zelfbewuste gelovigen die midden in het leven staan. Zij hebben zelfs eerder een achterstand, omdat ze zoveel kunnen en het in hun leven zo druk is. Opa die lange dagen heeft op zijn kamer, tante die door ziekte aan bed gebonden is, de buurjongen die wegens psychische moeite aan de zijlijn van de maatschappij staat. De moeite van hun leven kan heel groot zijn. Binnen het Koninkrijk van God zijn de taken niet uitgeput. Ook als je niet op de voorgrond staat, sta je wel aan het oorlogsfront. Wees trouw, wees creatief om je voorbede vorm te geven. Dat is nog niet altijd gemakkelijk. De Heer verleent er kracht aan. Paulus heeft de voorbede van de gemeente nodig. Hij wil zelfs niet zonder. Predikanten en evangelisatiewerkers, onderwijzers en ouders, ieder die zich erop toelegt om te vertellen van Jezus Christus, ze kunnen niet zonder het gebed.

** voorbede doen is participeren

Ik moet u waarschuwen. Bidden voor een ander blijft niet zonder gevolgen voor jezelf. Het is geen afstandelijke activiteit en risicoloze bezigheid. Voorbede doen betekent deelgenoot worden. Bidden maakt je medeplichtig. Het gebed zet je aan het werk.

Daarmee kom ik weer terug bij de houding naar buitenstaanders. Paulus legt dat verband heel duidelijk. Hij vraagt om voorbede voor zijn werk als verkondiger van het evangelie. En vervolgens roept hij de gemeenteleden op om ieder ook zelf getuige van Christus te zijn ten opzichte van hen die buiten staan. Voorbede doen voor Paulus geeft hen een scherper oog voor hun eigen mogelijkheden en zet hen aan het werk met hun eigen uitdagingen.

Het is een van de meest directe teksten in het Nieuwe Testament als het gaat om de missionaire houding van christenen ten opzichte van mensen die Christus niet kennen. Want de verkondiging van het evangelie is wel een bijzondere roeping voor een predikant, maar geen exclusieve roeping. Iedere christen is een getuige van Christus. Je hebt geen keuze, het is een feit. En zo wordt je ervoor geplaatst: Om kinderen te vertellen van de Here Jezus. Om met jongeren te spreken over het volgen van Jezus. Om met elkaar te spreken over christelijke handel en wandel. Om naar ongelovigen in woord en daad getuige te zijn van de liefde van Christus.

Bidden maakt medeplichtig. Voorbede doen betekent deelgenoot worden en aan het werk gaan. Ieder in de eigen omstandigheden en met de eigen mogelijkheden. Je kunt niet bidden voor zending en evangelisatie en vervolgens zelf je mond gesloten houden als er gelegenheid is om te spreken van je hoop. Je kunt niet bidden voor armen en behoeftigen en vervolgens een collecte voor diaconaal werk afschepen met een paar centen. Je kunt niet bidden voor vrede in de wereld en ondertussen zelf doorgaan met ruzie in de familie. Je kunt niet bidden voor het werk van ouderlingen en predikant en vervolgens zelf nooit met een broeder of zuster spreken over het geloof. Een biddende kerk is een kerk in actie, met uitstraling. Voorbede doen blijft niet zonder gevolgen. Pas op. Je kunt erdoor veranderen. Het maakt je betrokken. Je wordt deelgenoot.

** dat leidt tot een missionaire houding

Nu vallen de stukjes op hun plaats. Het gaat niet om een hoofdpijndossier van de kerk, maar om een groeiend verlangen om mensen die nog buiten Christus staan, te winnen voor het leven met God. Een verlangen dat in gebed geboren wordt. Het is geen claim om elkaar mee om te oren te slaan. Het is een weg die Gods Geest met je leven gaat. En voor de houding die dat met zich meebrengt heeft Paulus nog een paar praktische aanwijzingen. Uit zijn eigen ervaring. Uit het voorbeeld van Jezus Christus zelf. Als een houding die past bij het evangelie:

Gedraag je wijs. Het gaat niet om grote verhalen en algemene theorieën, maar om de persoonlijke en liefdevolle vertaling van Gods genade en roeping in het praktische leven van een mens. Wijsheid die je leert door zelf dicht bij de Heer te blijven en voor een ander te bidden.

Benut iedere gelegenheid. God zelf geeft momenten waarin je kunt spreken of waarin je iets kunt laten zien van de Heer. Live, of op facebook. In je buurt of op vakantie. De kansen die Hij geeft, die vind je als je je laat vullen door de Geest van Christus. Gebruik de kansen. De Heer plaatst de ander niet voor niets binnen het bereik van jouw woorden. En reageer vriendelijk, maar beslist, zo besluit Paulus zijn aansporing. Vriendelijk, aangenaam. Letterlijk staat er: reageer vol genade. Laat je spreken geen aanstoot geven door veroordelende, hoogmoedige of claimende uitspraken. Maar laat het uitnodigend zijn, aantrekkelijk. Omdat Gods genade uitnodigend is.

En beslist. Letterlijk staat er: niet zouteloos. Niet alleen maar meepraten binnen menselijk gezichtspunten. Maar met verwijzing naar de Heer van alle dingen. En met opening naar de dingen die boven zijn.

Aanwijzingen voor gelovigen. Niet alleen voor je houding naar buitenstaanders. Maar als je stijl van omgaan met een ander, wie hij of zij ook is. Een stijl die geboren wordt in het gebed. Een biddend leven. De gemeente als gebedsgemeenschap. Daar begint het getuige-zijn van Christus, de uitstraling van Jezus, het uitnodigende leven met de Heer. Het trekt buitenstaanders naar binnen. Gods genade wordt vruchtbaar.

Amen